

Швець Н. В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки і підприємництва,
Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля
м. Київ, Україна*

Варення О. Г.

*аспірант кафедри публічного управління,
менеджменту та маркетингу,
Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля
м. Київ, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-415-6-17>

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Війна в Україні триває, виснажуючи національний людський, економічний та природний потенціал. За оцінками експертів [1] станом на 31.12.2023 р. українська економіка вже зазнала прямих збитків на суму майже 152 млрд дол. США. Водночас порушення в економічних потоках, збої у виробництві та інше суттєво збільшують загальну суму втрат. Їх обсяг оцінено на рівні понад 499 млрд дол. США. Для забезпечення майбутнього України важливо не лише підтримувати економіку у поточному періоді, а й вже сьогодні задавати довгострокові вектори її повоєнного відновлення і розвитку.

У сучасних умовах актуальним стратегічним завданням задля зростання національної економіки є інтернаціоналізація бізнесу. На початку 90-х рр. XX ст. закордонні науковці [2] визначили інтернаціоналізацію як процес адаптації діяльності фірми (її стратегії, структури, ресурсів тощо) до міжнародного середовища, а також як стратегічний варіант зростання бізнесу. З розвитком концепції економіки знань у понятті «інтернаціоналізація» посилюється акцент на інноваціях. З часом фахівці [3] все більше стали наголошувати, що успішна інтернаціоналізація вимагає інновацій, а на рівні фірм вона потребує володіння кращими знаннями. Саме тому важливим

складником цього процесу стала діяльність в галузі науки і технологій, що включає розширення транскордонних комунікацій і співпрацю між країнами задля впровадження інноваційних рішень. У результаті використання зовнішніх ресурсів глобального простору та збільшення притоку інвестицій, передачі технологій та розвитку людського капіталу інтернаціоналізація дозволяє досягнути інтенсивного економічного зростання.

Прискорення євроінтеграції України надає нові можливості модернізувати нашу економіку, й інтернаціоналізація бізнесу набуває особливого стратегічного значення. Тут слід підкреслити, що повноцінне входження українського бізнесу до європейського економічного простору можливе тільки за умов його відповідності трансформаційним вимогам, що задані Європейським Союзом.

Стратегія розвитку ЄС, зокрема включає перелік довгострокових дій для здійснення зеленого та цифрового переходу європейської соціально-економічної системи. Підприємствам України вже сьогодні слід розглядати, як стратегічні завдання, зміни способів виробництва, споживання і торгівлі, що визначаються новими стандартами у різних сферах економіки та регулюються економічною й інноваційною політикою ЄС.

Успішна інтернаціоналізація та осучаснення українського бізнесу відповідно до європейських норм можуть стати реальністю у коротші терміни через розповсюдження у підприємницькому секторі економіки України практики партнерства. Ефективна співпраця різних учасників економічного, інноваційного процесів на мікро-, регіональному, міжрегіональному та наднаціональному рівнях забезпечить взаємодоповненість і взаємопідсилення стратегій економічного розвитку підприємств, регіонів і країн [4]. Тому партнерство має стати обов'язковою складовою стратегій інтернаціоналізації українського бізнесу.

Інституції ЄС створюють можливості і задають орієнтири для пошуку плідної партнерської співпраці. Так, *European cluster collaboration platform* [5] передбачає формування взаємовигідних відношень у рамках 14 промислових екосистем: (1) аерокосмічна промисловість і оборона, (2) агропродовольча промисловість, (3) будівництво, (4) культурні та креативні індустрії, (5) цифрові технології, (6) електроніка, (7) енергоємні галузі, (8) відновлювані джерела енергії, (9) здоров'я, (10) мобільність – транспорт – автомобільна промисловість, (11) наближеність та соціальна економіка,

(12) роздрібна торгівля, (13) текстиль, (14) туризм. Ці екосистеми запропоновані у *European industrial strategy* та охоплюють усіх учасників ланцюгів створення вартості, включаючи як стартапи, так і великі компанії, а також академічні установи та різноманітних постачальників. Розвиток партнерства в екосистемах націлено на зміцнення конкурентоспроможності, сталості європейської економіки та промисловості (особлива увага до малих і середніх підприємств) через покращення продуктивності, інновації та підвищення ефективності використання ресурсів.

Отже, інтернаціоналізацію бізнесу слід розглядати не лише як інструмент економічного зростання, який дозволить збільшити експортний потенціал та забезпечить інтеграцію України у світові ланцюги вартості. А також як стратегічний механізм для формування нової структури економіки, здатної ефективно реагувати на глобальні виклики і використовувати прогресивні знання, інновації для довгострокового розвитку.

Література:

1. Ukraine. Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3). February 2022 – December 2023. *The World Bank, the Government of Ukraine, the European Union, the United Nations*. 2023. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/pdf/P1801741bea12c012189ca16d95d8c2556a.pdf>
2. Mahoney J.T., Pandian R. The resource-based view within the conversation of strategic management. *Strategic Management Journal*. 1992. № 13 (5). P. 363–380. DOI: <https://doi.org/10.1002/smj.4250130505>
3. Williams A.M., Shaw G. Internationalization and innovation in tourism. *Annals of Tourism Research*. 2011. V. 38 (1). P. 27–51. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.annals.2010.09.006>
4. Швець Н.В. Розвиток міжрегіонального партнерства в рамках формування стратегії смартспеціалізації. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-71>.
5. Industrial Ecosystems. *European cluster collaboration platform*. URL: <http://www.clustercollaboration.eu/in-focus/industrial-ecosystems>